

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce **K. Č.**, zastoupeného JUDr. Janem Pavlokem, advokátem se sídlem Praha 1, Na Příkopě 391/7, proti žalovanému **Celnímu ředitelství Brno**, se sídlem Brno, Koliště 21, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 5. 2005, č. j. 29 Ca 58/2004 - 42,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 5. 2005, č. j. 29 Ca 58/2004 - 42, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2003, č. j. 8333-02/03-0101-21, zamítajícího jeho odvolání proti platebnímu výměru Celního úřadu Břeclav-dálnice ze dne 30. 5. 2003, č. j. PV/100058/2001/2003, jímž mu bylo vyměřeno penále ve výši 198 491 Kč.

Krajský soud k námitce nedoručení platebního výměru na clo ze dne 16. 10. 1995, č. j. 29-1559/CD/9, poukázal na skutečnost, že takovou námitku ve správním řízení žalobce vůbec nevznesl, a navíc sám své tvrzení vyvrací další námitkou poukazující na promlčení nároku na penále, v níž z doručení vychází. Přitom k promlčení dojít nemohlo, neboť celní úřad prokazatelně učinil úkon směřující k vybrání cla podle § 282 odst. 2 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, a to podáním návrhu na výkon rozhodnutí dne 27. 6. 2001, o němž dlužníka řádně vyrozuměl. K žalobní námitce směřující k ust. § 276 odst. 2 písm. a) celního zákona soud uvedl, že žalobce v průběhu celního řízení naplnění zákonných podmínek netvrdil ani nedokladoval.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Namítá, že soud nesprávně posoudil námitku promlčení. Platební výměr ze dne 16. 10. 1995, č. j. 29-1559/CD/95 (320 747 Kč), se stal vykonatelným dne 2. 11. 1995. Ručitel na něj uhradil dne 29. 6. 2000 částku 198 949,18 Kč a dne „16. 6. 1. 2001“ částku 35 244,77 Kč. Tato část dluhu zanikla zaplacením. Penále se podle § 63 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen daňový řád), počítá za každý den prodlení počínaje dnem následujícím po dni splatnosti až do dne platby včetně. O předpisu penále se dlužník může vyrozumět kdykoliv, zpravidla do 30 dnů poté, kdy daňový nedoplatek byl vyrovnán, nejpozději však ve lhůtě, kdy se promlčuje vybrání daně. Částka 234 193 Kč byla zaplacená v r. 2001, tj. v posledním roce, kdy mohl být nedoplatek vybrán a vymáhán. Nebylo-li v r. 2001 penále vyměřeno, a nebyl ani učiněn jiný úkon směřující k jeho vybrání, pak se v souladu s ust. § 282 odst. 1 celního zákona právo na tento nedoplatek, sledující osud daně, promlčelo. Proto podle názoru stěžovatele, i za situace uznání úkonu prodlužujícího lhůtu, mohl žalovaný v r. 2003 vyměřit penále pouze z dosud nezaplacené částky, tj. z částky 86 553 Kč. Nesouhlasí ale ani s argumentací soudu o úkonu prodlužujícím lhůtu, neboť návrh na výkon rozhodnutí neučinil Celní úřad Břeclav-dálnice, ale „Ministerstvo financí, Generální ředitelství cel, Celní úřad Břeclav-dálnice“. Takový návrh je podle judikatury zmatečný (viz rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 8 Co 2638/2002 a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2458/99) a jeho vada se již nedá odstranit, neboť o návrhu na výkon rozhodnutí bylo pravomocně rozhodnuto. Stěžoval tak namítá, že úkonem prodlužujícím lhůtu podle § 282 odst. 1-3 celního zákona a § 70 odst. 1-3 daňového řádu nemůže být úkon nekvalifikovaný.

Dále stěžovatel namítá, že v době podání odvolání proti platebnímu výměru na penále nebyl seznámen s ust. § 276 odst. 2 celního zákona, a že bylo povinností správce daně podle § 31 odst. 2 daňového řádu zjistit úplně všechny rozhodné skutečnosti bez ohledu na návrhy daňového subjektu. Tomu celní úřad nedostál. Pro úplnost stěžovatel konstatuje řízení o prominutí dluhu a poukazuje na stanovisko Veřejného ochránce práv doporučující prominutí celních dluhů dopravcům.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na vyjádření k žalobě a pouze dodává k poslední kasační námitce, že v době rozhodování celního úřadu byly majetkové poměry stěžovatele vyhodnoceny tak, že užití § 276 odst. 2 celního zákona nepodporují. V odvolání proti tomu nebylo nic namítáno, proto nebyl důvod, aby se žalovaný označeným ustanovením ve svém rozhodnutí zabýval. Kasační stížnost považuje za nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Stěžovatel jednak namítá nesprávné posouzení právní otázky promlčení a výše dluhu, z něhož bylo penále vypočteno, jednak vady správního řízení (nezjištění rozhodných skutečností), pro které měl soud správní rozhodnutí zrušit.

K tomu bylo ze správního spisu zjištěno, že platebním výměrem ze dne 30. 5. 2003, č. j. PV/100058/2001/2003, vyměřil Celní úřad Břeclav-dálnice stěžovateli penále ve výši 198 491 Kč, a to za prodlení s placením celního dluhu vyměřeného platebním výměrem ze dne 16. 10. 1995, č. j. 29-1559/CD/95, ve výši 320 747 Kč. Na tomto platebním výměru je vyznačena právní moc dnem 27. 11. 1995, splatnost byla stanovena desátým dnem ode dne doručení. V rozhodnutí o odvolání stěžovatele proti platebnímu výměru ze dne 28. 11. 2003, č. j. 8333-02/03-0101-21, jsou konstatovány odvolací důvody vztahující se k platnosti platebního výměru na clo a k promlčení nároku na penále. Žalovaný poukázal na pravomocné rozhodnutí o uložení povinnosti zaplatit clo, na splatnost cla do 20. 11. 1995 a na existenci úkonu prodlužujícího promlčecí lhůtu, o němž byl dlužník vyrozuměn.

Ve spise je založen návrh na výkon rozhodnutí pro vymožení 2 614 101,05 Kč podaný Okresnímu soudu v Pelhřimově dne 28. 6. 2001 (datováno 27. 6.). Navrhovatel (oprávněný) je označen jako Česká republika - Ministerstvo financí, Generální ředitelství cel, Celní úřad Břeclav-dálnice, se sídlem v Lanžhotě. Podepsán je ředitelem Celního úřadu Břeclav-dálnice. Ve výčtu platebních výměrů je i č. j. 29-1559/CD/95. V návrhu je konstatováno, že na dluh vyplývající z platebního výměru č. j. 29-1559/CD/95 uhradil ručitel částku 234 193,95 Kč a neuhrazená (a nyní vymáhaná) částka činí 86 553,05 Kč. Usnesením Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 28. 8. 2001, č. j. E 955/2001-38, byl proti stěžovateli nařízen výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí; oprávněný byl označen shodně jako v návrhu.

Žalobou bylo namítáno nedoručení platebního výměru na clo a promlčení lhůty pro vyměření penále. Dále v ní stěžovatel uplatnil zaplacení části dluhu ručitelem v r. 2000 a 2001 s tím, že návrh na výkon rozhodnutí byl zmatečný pro nesprávné označení oprávněného a také se nemohl vztahovat na částky již zaplacené. Žalovaný ve vyjádření k žalobě poukázal na svůj návrh na výkon rozhodnutí a ust. § 282 odst. 1 celního zákona. Poukázal na výkaz nedoplatků, z něhož je zřejmé, že návrh na výkon rozhodnutí se vztahoval jen na částku ručitelem neuhrazenou.

Prvním kasačním námitkou je otázka promlčení. Platební výměr na clo byl vydán v r. 1995 a ve stejném roce nabyl jak právní moci, tak se stal splatným. Penále bylo vyměřeno platebním výměrem v r. 2003. O těchto skutečnostech není sporu ani pochyb. Podle § 282 odst. 1 celního zákona se právo vybrat a vymáhat nedoplatek cla promlčuje po šesti letech po roce, ve kterém se stal splatným. Takto stanovená lhůta by uplynula koncem roku 2001. Podle § 282 odst. 2 celního zákona se však lhůta stanovená v odst. 1 přerušuje provedením úkonu směřujícího k vybrání nebo vymožení nedoplatku a vyrozuměním dlužníka o tomto úkonu – v tom případě lhůta běží znovu po uplynutí kalendářního roku, ve kterém byl dlužník o tomto úkonu zpraven; nedoplatky cla lze však vymáhat nejpozději do 20 let počítaných od konce roku, ve kterém se stal nedoplatek splatným. Takovým úkonem je podle tvrzení žalovaného návrh na výkon rozhodnutí podaný v listopadu 2001 příslušnému soudu, podmínka vyrozumění splněna byla.

Podání návrhu na výkon rozhodnutí soudem je jistě úkonem směřujícím k vymožení nedoplatku. Stěžovatel ovšem namítá, že úkonem přerušujícím běh lhůty může být jen řádný úkon a poukazuje na jeho nedostatek spočívající v označení oprávněného. Ten ovšem není rozhodný. Rozhodné, je zda byl úkon učiněn správcem daně a zda se jednalo o úkon směřující k vymožení nedoplatku. Přes nesprávné označení oprávněného je z návrhu patrné, že byl podán Celním úřadem Břeclav-dálnice, který měl v daném případě postavení správce daně. V návrhu je výslovně uvedeno, že výkon rozhodnutí má být nařízen k uspokojení pohledávek oprávněného z jím vydaných a specifikovaných platebních výměrů a je podepsán ředitelem

uvedeného celního úřadu za tento úřad. Okresní soud nepostupoval cestou odstranění vady (tedy zřejmě usoudil, že vadou netrpí) a o návrhu rozhodl s převzetím nesprávného označení oprávněného, výkon rozhodnutí však nařídil ve vztahu k označeným platebním výměrům. Z ničeho není patrné, a stěžovatel to ani netvrdí, že by toto usnesení bylo v nějakém přezkumném řízení zrušeno.

Této námitce proto Nejvyšší správní soud nepřisvědčil a shodně s krajským soudem dospěl k závěru, že takto podaný návrh na výkon rozhodnutí lze označit za úkon směřující k vymození nedoplatku. V tom kasační námitka podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. naplněna nebyla.

Otázkou další však je, zda tento úkon směřoval k vymození nedoplatku penalizovaného platebním výměrem, který je předmětem tohoto řízení. Nedoplatek na cle vznikl nezaplacením platebního výměru ze dne 16. 10. 1995, č. j. 29-1559/CD/95, ve výši 320 747 Kč. Návrh na výkon rozhodnutí vycházel z konstatování celního dluhu v celkové výši 2 848 295 Kč, z výčtu platebních výměrů a z neuhrazení předepsaných částek ani k výzvám učiněných celním úřadem. V bodě V. návrhu je však výslovně uvedeno, že na platební výměr ze dne 16. 10. 1995, č. j. 29-1559/CD/95, byla exekučně vymožena na ručiteli částka 234 193,95 Kč a k uhrazení zbývá částka 86 553,05 Kč, tímto návrhem vymáhaná. Návrh na výkon rozhodnutí tedy ve vztahu k dluhu vyplývajícimu z předmětného platebního výměru byl úkonem směřujícím k vymození nedoplatku pouze ve vztahu k částce 86 553,05 Kč a jen ohledně této částky tak mohlo dojít k přerušení promlčecí lhůty a k založení lhůty nové. I když se tedy prodlení týkalo celého předmětného celního dluhu, k přerušení lhůty tímto úkonem došlo pouze ve vztahu k částce 86 553,05 Kč. Ze spisu přitom není patrná (a žalovaný to ani netvrdí) existence jiného, pozdějšího, úkonu přerušujícího lhůtu ve vztahu k celé částce, z níž bylo penále vyměřeno.

Platební výměr ze dne 3. 5. 2003 vyměřující penále ve výši 198 491 Kč není obsahem správního spisu předloženého žalovaným (č. l. 38 soudního spisu), jeho kopie byla předložena jako příloha žaloby. Jedná se však o kopii místy nečitelnou, z níž lze rozeznat, že penále je vyměřováno za prodlení placení splatné částky cla a daně vyměřené rozhodnutím č. j. 29-1559/CD/95 ze dne 16. 10. 1995 (z toho by bylo možno dovodit, že penále je vyměřeno z celé částky), ovšem nelze rozeznat část tabulky obsahující výpočet penále. Odvolání proti tomuto platebnímu výměru předložený správní spis neobsahuje, z rozhodnutí o odvolání lze soudit, že námitka promlčení byla vznesena, nikoliv ovšem, zda bylo namítáno, že penalizace se měla týkat jen částky 86 553,05 Kč. Žalovaný proto námitku promlčení odmítl poukazem na podaný návrh na výkon rozhodnutí. V žalobě ovšem stěžovatel m.j. výslovně namítl v bodě IV., druhém odstavci, že návrh na výkon rozhodnutí se nemohl vztahovat na již zaplacenou daň a penále z částky zaplacené se promlčelo dnem 30. 12. 2001. Ve vztahu k penalizaci pozdní úhrady částky zaplacené v r. 2000 a 2001 tedy stěžovatel v žalobě namítl samostatně promlčení.

Krajský soud v napadeném rozsudku k této námitce uvedl, že je nedůvodná, neboť „z textu návrhu na výkon rozhodnutí pro částku 2 614 101,05 Kč z 27. 6. 2001 zcela jednoznačně vyplývá, že se návrh na výkon rozhodnutí nevztahoval na žalobcem poukazované částky; penále za žalobcem poukazované částky nebylo předmětem napadeného prvostupňového rozhodnutí CÚ Břeclav“. Tyto důvody se nejen řádně nevypořádaly s předmětnou žalobní námitkou, ale lze je z jejího hlediska dokonce označit za nepřezkoumatelné. Přitom soud měl k dispozici nepřiliš čitelnou kopii penalizačního platebního výměru (a zejména zcela nečitelnou v části obsahující uvedení částek, z nichž bylo

penále počítáno) a výkaz nedoplatků, v němž je sice uvedena výše nedoplatku na platební výměr č. j. 29-1559/CD/95 ve výši 86 553,05 Kč, jedná se ovšem o výkaz nedoplatků vyhotovený k datu 11. 8. 2003.

Nejvyšší správní soud si proto přímo vyžádal od žalovaného čitelný stejnopis penalizačního výměru k ověření, zda předpoklad krajského soudu o částce, která byla penalizována, odpovídá skutečnosti, a zjistil, že tomu tak není. Platební výměr č. 100058 ze dne 3. 5. 2003 zcela jednoznačně bere za základ pro výpočet penále částku 320 747 Kč, tedy částku celou přesto, že nový běh lhůty byl založen jen ohledně částky 86 553,05 Kč.

V námitce, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, z jaké částky lze počítat penále, s ohledem na promlčení části celního dluhu, od něhož se odvíjí penále [§ 276 odst. 1 písm. b), § 63 daňového řádu], je proto kasační stížnost důvodná. Podle § 58 daňového řádu, který platí v celním řízení na základě ust. § 320 odst. 1 písm. c) celního zákona, je penále příslušenstvím daně a jako takové sleduje osud daně. Penále lze tedy vyměřit jen ve lhůtě, v níž lze vyměřit daň samotnou. To je vyjádřeno i ve lhůtách, v nichž lze vybrat a vymáhat daň (282 odst. 1 celního zákona, § 70 odst. 1 daňového řádu, § 63 odst. 4 věta čtvrtá daňového řádu). Byla-li tedy lhůta označeným úkonem přerušena pouze ohledně částky 86 553,05 Kč, pak pouze z této částky mohlo být v r. 2003 předsáno penále.

Dále stěžovatel namítá, že žalovaný měl z vlastní iniciativy zkoumat naplnění podmínek ust. § 276 odst. 2 písm. a) celního zákona, podle něhož celní úřad nepředepíše penále, pokud by jeho vymáháním byla vážně ohrožena výživa dlužníka nebo osob na jeho výživu odkázaných nebo pokud by jeho vymáhání vedlo k hospodářskému zániku dlužníka. Stěžovatel sám uvádí, že v době správního řízení mu toto ustanovení nebylo známo, a proto se jej nedovolával. Otázkou tak je, zda je povinností správce daně tyto skutečnosti zkoumat z moci úřední, či je pouze hodnotit na základě uplatnění povinným dlužníkem. Nelze vycházet z namítaného ust. § 31 odst. 2 daňového řádu, neboť cit. ust. § 276 odst. 2 celního zákona spadá do kategorie dobrodíní zákona a nikoliv do kategorie správního stanovení výše daně. Připouští-li zákon úlevu na penalizaci, není povinností správního orgánu důvody k této úlevě vyhledávat. Je věcí povinného, aby skutečnosti svědčící v jeho prospěch uplatnil. Pokud tak z jakéhokoliv důvodu neučinil, nelze to přičítat k tíži žalovanému a už vůbec z toho důvodu nelze jeho rozhodnutí označit za nezákonné. V tom se Nejvyšší správní soud krajskému soudu přisvědčil. Kasační námitka podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tak naplněna nebyla.

Jak ovšem bylo uvedeno výše k námitce výpočtu penále z celé částky předsané platebním výměrem ze dne 16. 10. 1995 (320 747 Kč) přesto, že promlčecí lhůta byla přerušena pouze ohledně částky 86 553,05 Kč, byla tato právní otázka byla posouzena žalovaným nesprávně a soud to akceptoval. Tím byl naplněn kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil, a věc mu současně věc vrátil k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. října 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu